

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus
practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos
sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

Per XXXVI. Casus Exhibens Materiam de Conscientiâ, Legibus, Peccatis,
Fide, Spe, Charitate, Jure & Justitiâ

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1752

VD18 13475452-001

Casus X. De peccato mortali & veniali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39804

quibus & delectabilitatem trahebant ; si enim
 objecta sint in se, & suâ malitiâ, specie morali disti-
 cta, etiam cogitationes (sive efficaces, sive ineffi-
 ces) circa ea versantes sunt specie distincta pecca-
 tûm omnem malitiam suam sumant ab objectis ;
 sicut quis malè confiteretur dicendo : feci opus
 turpia ; sic pariter dicendo : habui cogitationes tur-
 pes. An verò omnes circumstantiæ objecti, scilicet
 personæ cogitatæ consanguinitas, votum, &c. &c.
 primi debeant dixi supra n. 5. & tales circumstantiæ
 propriè & directè à voluntate non attinguntur, sed
 que omnes specialem habent malitiam, à quâ volun-
 tatis semper moveatur, qualem tamen habent
 objecta directa, v.g. tactus, aspectus, fornicatio, in-
 domia, bestialitas &c. ideòque hæc, non verò illæ
 semper exprimendæ sunt. *Resolutio casus patet
 dictis.*

CASUS X.

De peccato mortali & veniali.

KRantius dubirat. 1. *Quid sit mortale, veniale*
 2. *Qualiter mortale possit fieri veniale.* 3. *Quid sit*
de veniali, & parato vitare sola mortalia. 4.-5. *Quid sit*
liter veniale per accidens fiat mortale ; & quid sit
contemnite rem præceptam velut levem, imprudentem
impositam. 6. *Quid de contemptu formali?* 7. *An sit*
mortali præcipi possit res levis? 8. *Quid de religione*
qui suo exemplo alios pertrahit ad fractionem discipli-
nae. Pro resolut.

1. **QUÆR. I.** Quid circa peccatum mortale ?

R. *Sequentia.* 1. Certum est omnia peccata non
 esse æqualia ; dicitur enim Joannis. 19. *Qui me
 didit tibi, majus peccatum habet ; pariter fide certum
 est dari peccata mortalia, nam homo per malitiam
 occidit animam suam.* Sap. 26. *Stipendium peccati
 mors.* Rom. 6. 2. *Mor*

2. Mortale peccatum est, quod ob suū deformitatem solvit cum Deo amicitiam, mereturque pœnam æternam: vocatur mortale, quia adfert animæ mortem spiritualem, tollendo scilicet gratiam sanctificantem, quæ est radix vitæ supernaturalis. Veniale non tollit amicitiam cum Deo, sed tantum imminuit fervorem charitatis, mereturque solum pœnam temporalem.

3. Utrumque potest esse tale vel ex genere suo, vel per accidens; *mortale ex genere suo* dicitur, quod manens intra limites sui objecti, non transeundo ad aliam specie malitiam, potest esse mortale; v. g. furtum in ratione furti potest esse mortale, quamvis ratione loci, vel rei sacræ non assumat speciem sacrilegii, vel ratione violentiæ, speciem rapinæ: *Veniale ex genere suo* est, quod intra suam speciem non potest fieri mortale, sic mendacium semper est veniale, nisi ratione damni proximo illati, vel ratione appositi juramenti, vel alterius circumstantiæ transeat ad aliam speciem: idem dicendum est de vanâ cogitatione, verbo otioso, excessu in cibo, potu, usu conjugii, irâ, timore, tristitiâ, appetitu pecuniæ, honoris, laudis, quæ omnia ex genere suo sunt tantum venialia.

4. Mortale ex genere suo, potest fieri veniale per accidens tribus modis: 1. Ex conscientia erronea, quâ quis invincibiliter judicat esse veniale, quod de se est mortale. 2. Ex imperfectione actûs, si scilicet intellectus non perfectè advertat gravem malitiam, vel voluntas perfectè non consentiat. Signa imperfecti consensûs dedi *cas. prac. n. 1.* 3. Si materia secundum se & circumstantias considerata sit, & maneat simpliciter quid leve, dixi si secundum se & omnes circumstantias maneat quid leve, nam fieri potest ut materia secundum se levis, ex circumstantiis &

tiis & sine à Superiore intento, ad quem notabiliter
 conducit, fiat quid grave: sic intrare in alterius cu-
 biculum, scribere occultè literas, acceptare, vel do-
 nare aliquid leve sine consensu Superiorum, fran-
 gere silentium, citra necessitatem bibere in domi-
 bus secularium, vel extra horam prandii; in se sunt
 quid leve, si tamen hic & nunc multùm conducant
 ad destructionem disciplinæ religioſæ, ad cauſand
 pericula, & scandala, sunt materia gravis & per con-
 sequens Superior ea sub mortali, aut etiam sub gra-
 pœnâ, v.g. excommunicationis, suspensionis, &
 etiam sub formali obedientia prohibere potest
March. Tamb. lib. 1. in decal. c. 1. §. 3. à num. 11
 Nec obstat, quòd in particulari casu respectu hujus
 personæ non sit proximum, vel ullum omnino pe-
 riculum peccati, vel scandali; nam lex non attendit
 periculum hujus vel illius in particulari, sed pericu-
 lum communitatis.

3. QUÆR. II. Quid circa peccatum veniale?

1. Dari peccata venialia, & amicitiam cum
 Deo non solventia, certum est, tum ex Trid. *Sess. 14.*
cap. 5. ubi dicit venialia hominem à gratiâ Dei non
 excludere, & utiliter, non verò ex præcepto in con-
 fessione exprimi. Tum ex damnatione propositionis
 Bajana: *nullum est peccatum ex naturâ suâ veniale,*
sed omne peccatum meretur pœnam æternam: item
 ex S. Scriptura *Prov. 24. Septies cadet justus;* & *Jac.*
3. In multis offendimus omnes.

2. Quamvis venialia utcumque multiplicata non
 adæquent vel unum mortale, ut habet communiter
 cum *D. Thom. 1. 2. q. 88. a. 4.* eò quòd mortale sit
 altioris ordinis, tamen venialia multùm disponunt
 ad mortalia certum est: juxta illud *Eccl. 19. Quis
 spernit modica, paulatim decidet.* Minuunt enim fer-
 vorem charitatis, & abundantiam auxiliorum suorum

pernit

pernaturalium ad superandas tentationes, & difficultates occurrentes in observantia mandatorum, ac voluntatem proclivem reddunt ad peccata etiam graviora, vel maximè tunc, si mortale, & veniale versentur circa idem objectum, nam experientia constat eos, qui assuescunt parvis factis, paulatim prouere in majora. Hinc *Sanch. Laym. hic c. 5.* docent eum peccare mortaliter, qui paratus est vitare sola mortalia, & admittere quævis venialia hinc & nunc occurrentia, è quòd exponat se periculo peccandi mortaliter: id tamen non universaliter, sed tunc tantùm verum esse arbitror, quando venialia sunt proxima, vel probabilis dispositio ad mortale, ut si quis ex proposito admittat qualvis confabulationes turpes, conversationes, tactus, aspectus etiam tantùm venialiter malos, aut si religiosus nollet facere nisi ea, quæ à Superiore, vel Regula sub mortali præcipiuntur, *Sanch. lib. 6. mor. c. 4. n. 20. Spor. c. 5. n. 43* quia tunc est periculum peccati gravis, scandalosi aut damni in disciplina. *V. cas. 64. n. 3. & seq.*

3. Peccatum veniale ex genere suo quinque præcipuè modis potest per accidens fieri mortale. 1. Ratione finis vel effectus mortaliter mali, ut si quis per ornatum superfluum intendat allicere ad adulterium; aut ex levi furto prævideat orituras gravissimas suspiciones, odia, rixas &c. 2. Si quis in peccato veniali ponat finem suum ultimum, quod tum sit, quando quis mavult Deum offendere graviter, v. g. die festo negligere Sacrum, quàm ab otioso colloquio, vel lusu venialiter malo desistere. 3. Ratione scandalosi, si per peccatum veniale quis exponat proximum probabili periculo peccati mortalis. 4. Ratione proprii periculi; ut si quis per verba turpia, vel familiarem conversationem se exponat periculo

H

dele-

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. 1.

delectationis veneræ. §. Ratione contemptus formalis, qui tunc est, quando quis ideo venialiter peccat, ut significet, se nihili facere auctoritatem præcipientis; vel ideo facit, aut omittit aliquid, quia id præceptum aut prohibitum est, aut quia ex affectu indignationis, aut superbiæ se non vult subicere Superiori, vel ejus legi; hic contemptus est actus specialis inobedienciæ, sicut enim qui ideo aliquid facit, quia præceptum est, exercet specialem obedientiam, sic ille, qui ideo non facit, quia præceptum est, admittit factum specialis inobedienciæ, quæ non tantum in Legislatorem humanum, sed & in ipsum Deum est gravissima injuria. *Communis cum S. Thom. Non est enim potestas nisi à Deo, itaque qui resistit (resistit autem vel maximè contemnens) Dei ordinationi resistit, qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt. Rom. 13. Ex præmissis*

- §. *Deduces seqq.* 1. Qui agnoscit auctoritatem Superioris, sed tantum parvi pendit, vel negligit ipsam materiam sub veniali præceptam tanquam inutilem, vanam, levem, imprudenter impositam, non habet contemptum formalem, sed materiale, ideoque per se tantum peccat venialiter, ut cum communi docet *Less. L. 1. c. 46.* Hoc tamen intellige respectu præcepti vel consilii humani; nam materiam à Deo suam, vel sub veniali præceptam spernere vel negligere tanquam inutilem, vanam, imprudenter præscriptam, est gravissima in Deum irreverentia; Aliud est, si quis rem aliquam levem à Deo prohibitam, v. g. officiosum mendacium, ideo admittere parvi pendat, quia levis est, & non gravis Dei offensa, tunc enim tantum peccabit venialiter, quia non contemnitur Deus, sed res levis, non nisi remotissimè in Deum redundans. *Laym. c. 7. n. 6. Tamb. sup. §. 4. n. 8.*

2. Si religiosus etiam purum monitum sui Superioris formaliter contemnat, seu ideo respuat aut negligat, quia ex perversione, superbia vel alia passione se non vult subicere Superiori, vel ideo studiosè rejiciat, quia Superior mandavit, peccat mortaliter ob gravem in Superiorem irreverentiam, & ideo si quis ex formali contemptu infringat præceptum grave, v. g. jejunium, admittit distinctas specie malitias necessariò in confessione explicandas, per consequens non satis erit dicere: fregi jejunium, sed dici debet: fregi jejunium in contemptum Superioris.

3. Superiorem præcipere posse sub mortali materiam de se levem, si relata ad bonum commune, ad evitanda scandala, pericula, diffamationes &c. sit necessaria, aut valde utilis, & per consequens materia gravis, constat ex n. 2. ideoque quilibet subditus in particulari, etiamsi respectu sui non sit periculum, tenebitur sub mortali, tali legi se submittere.

4. Religiosus suo exemplo alios pertrahens ad fractionem disciplinæ, si id fiat unâ alterâve vice, & in re saltem non graviter obligante, non peccat mortaliter; si autem id faciat promiscuè, aut toties, ut disciplina notabiliter corruat, & à pluribus non observetur, etiamsi res secundùm se videatur parva, v. g. extrahoraria confabulatio, computatio, tunc peccat mortaliter ratione spiritualis damni, quod infert disciplinæ. *Vid. C. 64. n. 3.*

C A S U S XI.

De peccatis capitalibus in genere, & de superbia, avaritia, luxuria in specie.

L Ampridius 1. *Se aliis verbo, facto præfert, donâ divina, & fortunas sua attribuit industria.* 2. *Pe-*